

PELKOSENNIEMEN HAUTAUSTOIMEN OHJESÄÄNTÖ

HAUTAUSTOIMEN OHJESÄÄNTÖ	3
1 § Hautaustointa koskevat säännökset ja määräykset	3
2 § Hautausmaat.....	5
3 § Hautausmaan käytön ohjaus ja suunnittelu	5
4 § Hauta.....	6
5 § Hautaoikeus	7
6 § Hautaamisjärjestystä koskeva selvitys.....	9
7 § Todistus hautaoikeudesta	10
8 § Ruumiin ja tuhkan käsittely, säilyttäminen ja kuljettaminen	10
9 § Hautaaminen.....	12
10 § Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto	13
11 § Haudan hoitaminen	14
12 § Hautamuistomerkit.....	15
13 § Hautakirjanpito	17
14 § Hautausmaalla noudatettava järjestys	17
PERUSTELUT	19
1 § Hautaustointa koskevat säännökset.....	19
2 § Hautausmaa	20
3 § Hautausmaan käytön ohjaus ja suunnittelu	20
4 § Hauta.....	20
5 § Hautaoikeus	20
6 § Hautaamisjärjestystä koskeva selvitys.....	21
7 § Todistus hautaoikeudesta	21
8 § Ruumiin ja tuhkan käsittely, säilyttäminen ja kuljettaminen	21
9 § Hautaaminen.....	22
10 § Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto	22
11 § Haudan hoitaminen	22
12 § Hautamuistomerkit.....	22
13 § Hautakirjanpito	23
14 § Hautausmaalla noudatettava järjestys	23
Liite 1 Kuva haudasta, hautapaikasta ja hautasijasta	24

HAUTAUSTOIMEN OHJESÄÄNTÖ

Pelkosenniemen seurakunnan hautaustoimen ohjesääntö

Hyväksytty kirkkovaltuustossapäivänä kesäkuuta 2023

1 § Hautaustointa koskevat säännökset ja määräykset

Sen lisäksi, mitä hautaustoimilaissa, kirkkolaissa, kirkkojärjestyksessä sekä muissa laeissa ja asetuksissa säädetään, on seurakunnan hautaustoimessa noudatettava tämän ohjesäännön määräyksiä.

Päätösvallasta hautaustoimeen liittyvissä asioissa määrätään kirkkoneuvoston ohjesäännössä ja viranhaltijan johtosäännössä.

KL 3:35

Hautaustoimen ohjesääntö, hautausmaakaava ja hautausmaan käyttösuunnitelma

Kirkkovaltuusto hyväksyy hautaustoimen ohjesäännön, hautausmaakohtaisen hautausmaakaavan ja hautausmaan käyttösuunnitelman. Hautaustoimen ohjesäännössä määrätään:

- 1) haudoista;
- 2) hautakirjanpidosta;
- 3) haudan hoidolle asetetuista vaatimuksista;
- 4) hautamuistomerkkien hyväksymisestä;
- 5) hautausmaalla noudatettavasta järjestyksestä.

KL 3:5

Kirkkovaltuuston tehtävä

Kirkkovaltuusto käyttää seurakunnan päätösvaltaa, jollei toisin säädetä tai määrätä. Kirkkovaltuuston toimikausi on neljä kalenterivuotta.

KL 3:6,1

Kirkkovaltuuston päätösvallan siirtäminen

Kirkkovaltuusto voi siirtää päätösvaltaa kirkkoneuvostolle, sen jaostolle, johtokunnalle, viranhaltijalle ja kirkkoneuvoston varapuheenjohtajalle. Päätösvaltaa ei saa siirtää, jos:

- 1) kirkkovaltuuston on päätettävä asia tämän lain, kirkkojärjestyksen, niiden nojalla annettujen määräysten tai muun lain mukaan;
- 2) päätöksen tekemiseen vaaditaan määränemmistö;
- 3) päätös on alistettava.

Kirkkovaltuusto ei voi siirtää kirkkoneuvostolle kuuluvaa päätösvaltaa jaostolle, johtokunnalle, viranhaltijalle tai kirkkoneuvoston varapuheenjohtajalle, jos:

- 1) kirkkoneuvoston on päätettävä asia tämän lain, kirkkojärjestyksen, niiden nojalla annettujen määräysten tai muun lain mukaan;

- 2) asia koskee esityksen tekemistä kirkkovaltuustolle;
- 3) asia koskee kirkkovaltuuston tekemän päätöksen täytäntöönpanoa;
- 4) asian käsittelemistä kirkkoneuvostossa on pidettävä tarpeellisena asian merkityksen vuoksi.

KL 3:7,1

Ohje- ja johtosäännöt

Kirkkovaltuusto määrää päätösvallan siirrosta ohje- tai johtosäännössä.

KL 3:15

Seurakuntayhtymän tehtävät

Seurakuntayhtymälle voidaan siirtää perussäännössä toimivaltaa myös muissa hallintoon ja talouteen liittyvissä asioissa sekä siinä mainituissa seurakunnalliseen toimintaan liittyvissä tehtävissä ja työmuodoissa.

KL 3:16

Seurakuntayhtymän toimielimet ja päätösvalta

Seurakuntayhtymän hallintoa hoitavat yhteinen kirkkovaltuusto, yhteinen kirkkoneuvosto, seurakuntayhtymän johtokunnat sekä seurakuntayhtymän viranhaltijat.

Seurakuntayhtymän päätösvaltaa käyttää yhteinen kirkkovaltuusto. Se voi siirtää päätösvaltaa ohje- tai johtosäännössä yhteiselle kirkkoneuvostolle, sen jaostolle ja seurakuntayhtymän johtokunnalle sekä päätöksellään seurakuntaneuvostolle. Päätösvaltaa ei saa siirtää 6 §:ssä eikä 15 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa.

Yhteinen kirkkoneuvosto johtaa 15 §:n 3 momentissa tarkoitettua seurakuntayhtymän toimintaa. Yhteisen kirkkoneuvoston päätösvallan siirtämiseen sovelletaan, mitä kirkkoneuvoston päätösvallan siirtämisestä säädetään.

KL 10 luvun 9 §:n 1, 3 ja 4 mom.

Asian siirtäminen ylemmän toimielimen käsiteltäväksi

Kirkkoneuvosto, yhteinen kirkkoneuvosto ja seurakuntaneuvosto voi siirtää käsiteltäväkseen ohjesäännössä määrättyllä tavalla alaisensa toimielimen taikka seurakunnan tai seurakuntayhtymän viranhaltijan tai luottamushenkilön päättämän asian. Sama oikeus on kirkkoneuvoston, yhteisen kirkkoneuvoston ja seurakuntaneuvoston puheenjohtajalla.

.....
Ylempi toimielin voi kumota tai muuttaa asiassa tehdyn päätöksen taikka palauttaa asian uudelleen käsiteltäväksi. Kirkkojärjestyksessä voidaan säätää, mitä asiaa ei voida siirtää ylemmän toimielimen käsiteltäväksi.

Asia on siirrettävä ylemmän toimielimen käsiteltäväksi sen ajan kuluessa, jossa 12 luvun 2 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus päätöksestä on tehtävä.

2 § Hautausmaat

Pelkosenniemen seurakunnan hautausmaita ovat:

- 1) Pelkosenniemen hautausmaa
- 2) Pelkosenniemen uusi hautausmaa
- 3) Savukosken hautausmaa

hautaustoimilaki 3 §

Velvollisuus ylläpitää yleisiä hautausmaita

Evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien tai seurakuntayhtymien tulee ylläpitää yleisiä hautausmaita. Hautausmaa voi olla useamman seurakunnan tai seurakuntayhtymän yhteinen.

KJ 3:55,1

Hautausmaa ja vainajien säilytystila

Seurakunnalla tulee olla oma tai toisen seurakunnan tai seurakuntayhtymän kanssa yhteinen hautausmaa taikka oikeus käyttää muuta vihittyä hautausmaata.

KJ 3:56

Hautausmaan vihkiminen

Hautausmaa ja siunauskappeli on vihittävä ennen kuin niitä ryhdytään käyttämään. Hautaustoimilaissa (457/2003) tarkoitettua tunnustuksetonta hauta-aluetta ei kuitenkaan vihitä.

hautaustoimilaki 5 §

Tunnustukseton hauta-alue

Hautasija on pyynnöstä osoitettava erilliseltä tunnustuksettomalta hauta-alueelta, joka ei saa sijaita kohtuuttoman kaukana seurakunnan tai seurakuntayhtymän alueesta.

Tunnustukseton hauta-alue on erillinen hautausmaa tai muusta hautausmaasta selvästi erottuvalla tavalla rajattu hautausmaan osa.

3 § Hautausmaan käytön ohjaus ja suunnittelu

Hautausmaan käytössä noudatettavasta hautausmaakaavasta, hautausmaan käyttösuunnitelmasta ja hautakartasta sekä hautausmaan ylläpidossa ja hoidossa noudatettavasta hautausmaan hoitosuunnitelmasta säädetään kirkkojärjestyksen 3 luvun 57-59 §:ssä.

KJ 3:57

Hautausmaakaava ja hautausmaan käyttösuunnitelma

Hautausmaalle on laadittava hautausmaakaava ja käyttösuunnitelma.

Hautausmaakaava on yleiskartta, jota laadittaessa on otettava huomioon varatun alueen maaston luonne, maisemalliset arvot ja seurakunnan taloudellinen kantokyky.

Hautausmaakaavaan sisältyy:

- 1) hautausmaan rajat;
- 2) hauta-alueiden ja rakennusten sijainti;
- 3) liikenteen järjestelyt ja käytävien sijainti;
- 4) hauta-alueiden jako;
- 5) hautausmaa-alueen kuivatus- ja vesihuoltosuunnitelma sekä jätehuollon järjestelyt.

Hautausmaan käyttösuunnitelmassa on otettava huomioon hautausmaan eri aikoina perustettujen osien ominaispiirteet ja kulttuurihistorialliset arvot.

Käyttösuunnitelmaan sisältyy:

- 1) hautausmaakaavan sanallinen selitys;
- 2) määräykset hautausmaan tai sen osan käytöstä yhteen tai useampaan hautausyvyteen;
- 3) määräykset hautaosastojen käyttöönottojärjestyksestä;
- 4) hautausmaan käytön rajoitukset.

KJ 3:58

Hautausmaan hoitosuunnitelma

Hautausmaalle on laadittava hoitosuunnitelma, jossa määritellään seurakunnalle kuuluva hautausmaan perushoito ja esitetään hautausmaan vuosittaiset hoitotoimenpiteet sekä pidemmällä aikavälillä toteutettavat kunnostustyöt.

KJ 3:59

Hautakartta

Hautausmaasta on laadittava hautakartta. Hautaan voi kuulua yksi tai useampi hautapaikka. Samassa hautapaikassa voi olla useita hautasijoja. Hautausmaa tai sen osa voi olla muistolehtona, johon vainajan tuhka sirotellaan tai kätetään hautasijaa merkitsemättä.

4 § Hauta

Hauta on yhden tai useamman vainajan hautaamista varten varattu maa-alue hautausmaalla. Hauta sisältää yhden tai useamman vierekkäisen hautapaikan ja kukin hautapaikka yhden tai useamman päällekkäisen hautasijan (liite 1).

Jos hautausmaa tai sen osa on käyttösuunnitelmassa osoitettu kerros- eli syvähautaukseen ja maan laatu sen sallii, voidaan hautaan haudata kaksi tai useampia arkkuja päällekkäin. Tällöin arkkuhaudan terveydensuojeluasetuksen (1280/1994) mukaiseen vähimmäissyvyyteen lisätään 0,6 metriä arkkua kohden.

Uurnahaudan vähimmäissyvyys on 0,6 metriä. Tämä ei kuitenkaan koske ilman uurnaa haudattavaa tuhkaa. Arkkuhautasijaa voidaan käyttää uurnahautaukseen siten, että asiasta

tehdään merkintä seurakunnan hautakirjanpitoon. Uurnia voidaan haudata päällekkäin tilan salliessa.

Samaa arkkuhautasijaa saa käyttää aikaisintaan 30 vuoden kuluttua edellisestä hautaamisesta. (Koskemattomuusaika 30 vuotta)

Muistolehdossa ei ole näkyvästi merkittyjä hautasijoja eikä yksityisiä muistomerkkejä.

Hautausmaalla voi olla tuhkan sirottelualue.

terveydensuojeluasetus 40 §

Hautaaminen

Vainajan ruumis on haudattava viivytyksettä tiiviissä asianmukaisessa arkussa tai vastaavassa taikka tuhkattava krematoriossa.

Arkkuun sijoitettu ruumis on haudattava maahan vähintään 150 senttimetrin syvyyteen. Samaa arkkuhautasijaa saa käyttää aikaisintaan 15 vuoden kuluttua edellisestä hautaamisesta.

Ruumis voidaan sijoittaa myös hautakammioon edellyttäen, ettei siitä aiheudu terveyshaittaa. Hautakammioon saa haudata 2 momentissa mainittua aikaa lyhyemmin väliajoin edellyttäen, että kunnan terveydensuojeluviranomainen hyväksyy hautaamisen.

KJ 3:59

Hautakartta

Hautausmaasta on laadittava hautakartta. Hautaan voi kuulua yksi tai useampi hautapaikka. Samassa hautapaikassa voi olla useita hautasijoja. Hautausmaa tai sen osa voi olla muistolehtona, johon vainajan tuhka sirotellaan tai kätketään hautasijaa merkitsemättä.

5 § Hautaoikeus

Hautaoikeus luovutetaan 50 vuodeksi. Ainaishautoja ja ennen voimassaolevan kirkkolain voimaantuloa määrääjäksi luovutettuja hautoja koskevista oikeuksista säädetään kirkkolain 13 luvun 8 §:ssä.

Seurakunta tarjoaa mahdollisuuden jatkaa määräaikaisten hautojen hallinta-aikaa hallinta-ajan ollessa päättymässä, ellei hallinta-ajan jatkamiselle ole hautausmaan tarkoituksenmukaisesta ylläpidosta aiheutuvaa estettä.

Kun hauta määräajan päättymisen jälkeen luovutetaan uudelleen, on ensisijainen oikeus hautaan sillä, jolla on aiemmin ollut oikeus tulla siihen haudatuksi.

Hautapaikkoja luovutetaan kuolemantapauksen yhteydessä kaksi (puolisopaikka).

Hautaoikeuden luovuttamista koskevista hautausmaakohtaisista rajoituksista määrätään käyttösuunnitelmissa.

Hautaoikeus luovutetaan 50 vuodeksi ja se alkaa haudan luovuttamisesta seuraavan kalenterivuoden alusta. Hautaoikeuden voimassaoloaika voidaan hakemuksesta jatkaa, jollei siitä aiheudu haittaa hautausmaan tarkoituksenmukaiselle järjestelylle tai hoidolle.

Hautaaminen on mahdollista koko hautaoikeuden voimassaoloajan. Mikäli uudelleenhautaamisen jälkeinen hautaoikeuden voimassaoloaika jää lyhyemmäksi kuin haudan koskemattomuusaika, hautaoikeus on lunastettava vähintään niin pitkäksi ajaksi kuin haudan koskemattomuusaika edellyttää.

hautaustoimilaki 4 §
Hautasijan osoittaminen

Evankelis-luterilaisen kirkon seurakunta tai seurakuntayhtymä on velvollinen vaadittaessa osoittamaan hautasijan vainajalle, jonka kotikuntalaissa ([201/1994](#)) tarkoitettu kotikunta oli kuolinhetkellä seurakunnan tai seurakuntayhtymän alueella.

Jos vainajalla ei kuollessaan ollut kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa, 1 momentissa mainittu velvollisuus on sillä evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnalla tai seurakuntayhtymällä, jonka alueella vainaja kuollessaan asui.

Evankelis-luterilaisen kirkon seurakunta tai seurakuntayhtymä on lisäksi velvollinen vaadittaessa osoittamaan hautasijan myös sellaiselle kuolinhetkellä ulkomailla asuneelle Suomen kansalaiselle, jonka viimeinen kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta ennen ulkomaille muuttamista oli seurakunnan tai seurakuntayhtymän alueella.

hautaustoimilaki 11 §
Hautaoikeus

Hautaoikeudesta evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnan tai seurakuntayhtymän ja ortodoksisen kirkkokunnan seurakunnan hautausmaalla on voimassa, mitä kirkkolaissa ja ortodoksisesta kirkkokunnasta annetussa laissa säädetään ja niiden nojalla säädetään tai määrätään sekä hautausmaan ylläpitäjän ja hautaoikeuden haltijan kesken sovitaan.

Hautaoikeudesta muilla hautausmailla on voimassa, mitä hautausmaan ylläpitäjän ja hautaoikeuden haltijan kesken sovitaan.

KL 3:29
Hautaoikeus

Seurakunnan tai seurakuntayhtymän velvollisuudesta osoittaa hautasija vainajalle säädetään hautaustoimilaissa (457/2003). Kirkkoneuvosto voi päättää, että seurakunnan hautausmaahan saadaan haudata muukin kuin hautaustoimilaissa siihen oikeutettu vainaja.

Seurakunta luovuttaa hautaoikeuden kuolemantapauksen yhteydessä. Samalla hautaoikeus voidaan luovuttaa myös vainajan omaisille. Kirkkoneuvosto voi erityisestä syystä päättää hautaoikeuden luovuttamisesta muulloinkin.

Hautaoikeuden haltija voi luovuttaa hautaoikeuden vain seurakunnalle.

KL 3:30
Hautaoikeuden voimassaoloaika

Hautaoikeus luovutetaan enintään 50 vuoden määräajaksi. Määräaika lasketaan haudan luovuttamista seuraavan kalenterivuoden alusta. Hautaoikeuden voimassaoloaika päättyy aikaisintaan sen kalenterivuoden lopussa, jona viimeisestä hautauksesta on kulunut 15 vuotta, ei kuitenkaan ennen kuin hautaa voidaan käyttää uudelleen.

Hautaoikeuden voimassaoloaika voidaan oikeudenhaltijan hakemuksesta jatkaa, jollei siitä aiheudu haittaa hautausmaan tarkoituksenmukaiselle järjestelylle tai hoidolle. Hautaoikeus on voimassa vain niin kauan kuin hauta on rauhoitetun hautausmaan osana.

Hautaoikeus lakkaa ilman irtisanomista.

KL 13:8 *Hautaustoimi*

Jos seurakunta on ennen tämän lain voimaantuloa luovuttanut haudan ainiaksi, tämä luovutus on edelleen voimassa niin kauan kuin hauta on rauhoitetun hautausmaan osana. Hautaan sovelletaan kuitenkin 3 luvun 33 §:ää.

Hautoihin, jotka on luovutettu määräajaksi ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tätä lakia ja sen nojalla annettuja määräyksiä siltä osin kuin ne eivät rajoita hautaoikeuden haltijalla tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita oikeuksia.

KL 3:36 *Hautaustoimen maksut*

Hautasijan luovuttamisesta ja hautaamiseen liittyvistä palveluista tulee periä maksut, joiden määrittämisessä otetaan huomioon seurakunnalle palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Hautaustoimessa perittäviin maksuihin sovelletaan lisäksi hautaustoimilain 6 §:ää.

Kirkkovaltuusto päättää haudoista perittävistä maksuista.

6 § Hautaamisjärjestystä koskeva selvitys

Haudattaessa aikaisemmin lunastettuun hautaan on hautausjärjestelyistä huolehtivan esitettävä tarvittaessa hautaoikeuden haltijan suostumus asiaan. Jos kirkkolain mukaista hautaoikeuden haltijaa ei ole, on esitettävä sukuselvitys ja ensisijaisten oikeudenomistajien suostumukset.

KL 3:32 *Hautaamisjärjestys*

Hautaa luovutettaessa sovitaan siitä, keitä hautaan voidaan haudata. Jos sopimusta ei ole tehty 31 §:n 2 momentin mukaisesti, hautaan voidaan ensisijaisesti haudata vainaja, jota varten hauta on luovutettu, ja tämän puoliso sekä lisäksi kuolemantapausten mukaisessa järjestyksessä suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa oleva sukulainen ja tämän puoliso. Jos tällaista sukulaista ei ole tai jos hautaoikeuden haltija siihen suostuu, hautaan saadaan haudata vainajan sisar ja veli sekä heidän lapsensa, sanottujen henkilöiden otto- ja kasvattilapset sekä näiden kaikkien puoliset.

Hautaustoimesta vastaava seurakunnan viranomainen voi hautaoikeuden haltijan suostumuksella antaa luvan haudata hautaan muunkin vainajan.

KL 3:34

Erimielisyyden ratkaiseminen

Kirkkoneuvosto ratkaisee erimielisyyden hautaoikeudesta, hautaoikeuden haltijasta ja hänen velvollisuuksistaan, siitä keitä haetaan voidaan haudata, hautamuistomerkistä sekä muusta haetaan tai hautaamista koskevasta asiasta, jollei hautaustoimilaisissa toisin säädetä.

KL 3:37

Avopuolison asema

Mitä tämän lain hautaustoimea koskevissa säännöksissä säädetään puolisoista tai leskeistä, koskee myös kuolinhetkellä vainajan kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa yhteisessä taloudessa jatkuvasti elänyttä henkilöä.

7 § Todistus hautaoikeudesta

Hautaaoikeuden haltijalle annetaan pyynnöstä todistus hautaoikeudesta. Todistukseen merkitään tiedot haudan sijainnista, hautaoikeuden voimassaoloajasta ja hautaoikeuden haltijasta sekä, jos siitä on sovittu, keitä haetaan voidaan haudata.

Hautaaoikeuden haltijan yhteystietojen muuttumisesta on ilmoitettava seurakunnalle.

KL 3:31

Hautaaoikeuden haltija

Hautaaoikeuden haltija edustaa niitä, joita haetaan voidaan haudata, ja käyttää puhevaltaa haetaan koskevissa asioissa siten kuin hautaustoimilaisissa sekä tässä laissa ja sen nojalla säädetään tai määrätään.

Haetaan luovutettaessa sovitaan hautaoikeuden haltijasta. Jos sopimusta ei ole tehty vuoden kuluessa haudan luovutuspäivästä tai jos tehtyä sopimusta ei voida olosuhteiden muuttumisen johdosta noudattaa, hautaoikeuden haltijaksi tulee vainajan leski tai, jos leskeä ei ole, ensimmäiseksi haetaan haudatun vainajan lähimmät perilliset. Näiden on valittava hautaoikeuden haltija edustamaan heitä haetaan koskevissa asioissa. Hautaoikeuden uudesta haltijasta on ilmoitettava hautaustoimesta vastaavalle seurakunnan viranomaiselle.

Jos ensimmäiseksi haetaan haudatun vainajan lähimmät perilliset eivät ole sopineet hautaoikeuden uudesta haltijasta, kirkkoneuvosto voi määrätä hautaoikeuden haltijan. Kirkkoneuvosto voi antaa etusijan paikkakunnalla asuvalle tai sille, joka on huolehtinut haudan hoidosta.

8 § Ruumiin ja tuhkan käsittely, säilyttäminen ja kuljettaminen

Ruumiin vastaanottaminen haudattavaksi tai tuhkattavaksi edellyttää hautauslupaa tai kuolinselvitystä. Jos vainaja siunataan haetaan muualla, seurakunta toimittaa hautausluvan vainajan mukana edelleen hautausmaan tai krematorion ylläpitäjälle.

Ruumis säilytetään ennen hautaamista suljetussa arkussa vainajien säilytystilassa, jonne ei saa päästää sivullisia. Arkkuun on merkittävä vainajan nimi.

Hautaustoimesta vastaava viranomais voi määrätä ruumiin siirrettäväksi hautaan ennen hautaan siunaamista terveydensuojeluyöstä tai muusta erityisestä syystä. Tällöin hauta on peitettävä arkun korkeudelta.

Omaisten pyynnöstä ruumis voidaan viedä hautaan ennen hautaan siunaamista, jos esteitä siihen ei ole.

Mikäli hautausjärjestelyistä huolehtiva henkilö ei ole huolehtinut tuhkan hautaamisesta vuoden kuluessa tuhkaamisesta, krematorion tai hautausmaan ylläpitäjä hautaa tuhkan muistolehtoon.

asetus kuolemansyyn selvittämisestä 22 a § 1 mom.

Sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksikkö, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos taikka muu vainajan ruumista säilyttävä taho saa luovuttaa vainajan ruumiin haudattavaksi tai tuhkattavaksi, kun lääkäri on laatinut hautausluvan tai kuolinselvitys on laadittu, ja se on annettu sille, joka on ilmoittanut huolehtivansa vainajan hautaamisesta tai tuhkaamisesta, taikka sille, joka hautauksesta tai tuhkauksesta huolehtivan toimeksiannosta hoitaa hautaukseen tai tuhkaukseen liittyviä käytännön järjestelyjä.

hautaustoimilaki 19 §

Tuhkan hautaaminen tai sijoittaminen muulla tavoin

Tuhka on vuoden kuluessa tuhkaamisesta haudattava tai muulla tavoin sijoitettava pysyvästi yhteen paikkaan. Jolleivät 23 §:ssä tarkoitetut henkilöt tämän jälkeen kehotuksesta huolimatta huolehdi tuhkasta, sijoitetaan tuhka vainajan kuolinpesän kustannuksella sille hautausmaalle, johon vainajalla on oikeus tulla haudatuksi.

Tuhkan sijoittamiseen on oltava alueen omistajan tai haltijan suostumus.

KJ 3:55,3

Hautausmaa ja vainajien säilytystila

Seurakunnalla tulee olla säilytystila vainajia varten hautausmaalla tai muualla sopivassa paikassa.

hautaustoimilaki 2 §

Yleiset velvollisuudet

Vainajan ruumis on ilman aiheetonta viivytystä haudattava tai tuhkattava.

Vainajan ruumista ja tuhkaa tulee käsitellä arvokkaalla ja vainajan muistoa kunnioittavalla tavalla.

Vainajan ruumiin hautaamisessa ja tuhkaamisessa sekä tuhkan käsittelyssä tulee kunnioittaa vainajan katsomusta ja toivomuksia.

terveydensuojeluasetus 41 §

Ruumiin käsittely, säilyttäminen ja kuljettaminen

Jos vainaja on sairastanut tarttuvaa tautia ja tartunnan vaara on edelleen olemassa, on vainajan kuolinsyyn selvittäjän ilmoitettava tästä ruumista käsittelevälle.

Muulla kuin sairaalan tiloissa ruumis on säilytettävä asianmukaisessa tiiviissä arkussa tai vastaavassa ennen hautaamista.

Ruumiin kuljettaminen on sallittua vain siihen tarkoitukseen varatussa kulkuneuvossa.

Ruumiinkuljettamisesta valtioiden välillä säädetään erikseen.

KJ 3:13,1

Hautaan siunaaminen

Hautaan siunaamisen toimittaa pappi kirkossa tai siunauskappelissa, kappelissa, haudalla taikka vainajan kotona sen mukaan kuin hautauksesta huolehtivat henkilöt siitä papin kanssa sopivat.

9 § Hautaaminen

Hautaamisen ajasta on sovittava, mikäli mahdollista viimeistään 5 työpäivää ennen toimitusta.

Hauta kaivetaan hautakartan määräämään paikkaan ja sen leveys ja pituus määräytyvät arkun suuruuden mukaan siten, että arkku mahtuu riittävän väljästi laskeutumaan vaakasuorassa asennossa haudan pohjalle. Kaivanto tuetaan asianmukaisesti olosuhteiden edellyttämällä tavalla. Haudalla olevat hautamuistomerkit on hautaoikeuden haltijan kustannuksella siirrettävä syrjään ja hautauksen jälkeen taas asetettava paikoilleen siten, että muistomerkki ei vaaranna turvallisuutta. Haudan kaivamisen aikana näkyviin tulevat aikaisemmin haudatun vainajan jäännökset suojataan kaivamisen aikana ja sen jälkeen peitetään haudan pohjalle.

Tilapäisen haitan aiheuttaminen viereisille haudoille ei ole esteenä haudan avaamiselle.

Ruumis on haudattava helposti maatuva arkussa. Ruumiin hautaaminen voidaan erityisistä syistä sallia ilman arkua, mikäli terveydensuojelusäännökset sen sallivat. Tuhka on haudattava helposti maatuva uurnassa. Tuhkan hautaaminen voi tapahtua myös ilman uurnaa hautausmaan käyttösuunnitelman mukaisella tavalla.

Hauta peitetään toimituksen aikana kannella, jonka päälle kukkalaitteet lasketaan.

Haudan avaamisesta ja peittämisestä huolehtii seurakunta. Omaiset voivat peittää haudan, jos siitä on erikseen sovittu.

Omaisten on poistettava hautaamisen yhteydessä haudalle lasketut kukkalaitteet kesä-elokuussa 14 päivän ja muulloin 30 päivän kuluessa, minkä jälkeen seurakunnalla on oikeus poistaa ne.

terveydensuojeluasetus 40 §

Hautaaminen

Vainajan ruumis on haudattava viivytyksettä tiiviissä asianmukaisessa arkussa tai vastaavassa taikka tuhkattava krematoriossa.

asetus kuolemansyyn selvittämisestä 22 a §

Sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksikkö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos taikka muu vainajan ruumista säilyttävä taho saa luovuttaa vainajan ruumiin haudattavaksi tai tuhkattavaksi, kun lääkäri on laatinut hautausluvan tai kuolinselvitys on laadittu, ja se on annettu sille, joka on ilmoittanut huolehtivansa vainajan hautaamisesta tai tuhkaamisesta, taikka sille, joka hautauksesta tai tuhkauksesta huolehtivan toimeksiannosta hoitaa hautaukseen tai tuhkaukseen liittyviä käytännön järjestelyjä.

Hautaus saadaan toimittaa, kun hautauslupa tai kuolinselvitys on annettu sen hautausmaan ylläpitäjälle, jonne vainaja haudataan. Vainajan ruumiin voi tuhkata, kun hautauslupa tai kuolinselvitys on annettu krematoriolle, jossa vainaja tuhkataan.

Hautausmaan ylläpitäjän on viipymättä hautauksen jälkeen ilmoitettava hautauksen ajasta ja hautausmaasta, johon vainaja on haudattu, Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle. Jos vainaja on tuhkattu, krematorion ylläpitäjän on ilmoitettava, milloin ja missä vainaja tuhkattiin. Jos vainaja oli kuollessaan evankelisluterilaisen tai ortodoksisen kirkon jäsen, nämä ilmoitukset on kuitenkin tehtävä asianomaiselle seurakunnalle.

10 § Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto

Haudattu ruumis tai tuhka saadaan siirtää toiseen hautaan vain, jos aluehallintovirasto erityisen painavista syistä on myöntänyt siihen luvan. Haudatun ruumiin siirtäminen edellyttää lisäksi kunnan terveydensuojeluviranomaisen myöntämää lupaa. Mainitut päätökset on ennen siirron valmistelua toimitettava tiedoksi seurakunnalle.

hautausoimilaki 24 §

Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto

Haudattu ruumis tai tuhka saadaan erityisen painavista syistä aluehallintoviraston luvalla siirtää toiseen hautaan. Haudatun ruumiin siirtämiseen tarvittavasta terveydensuojeluviranomaisen luvasta säädetään erikseen.

terveydensuojeluasetus 42 §

Haudatun ruumiin siirtäminen

Haudatun ruumiin siirtämistä koskevaan kunnan terveydensuojeluviranomaiselle osoitettuun hakemukseen on liitettävä tiedot vainajasta sekä virallinen selvitys kuoleman syystä ja ajasta, ruumiin hautapaikasta sekä selvitys ruumille varatusta uudesta hautapaikasta.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on hankittava hautausmaiden omistajilta lausunto terveydellisten seikkojen selvittämiseksi haudatun ruumiin siirtämisestä tehdystä hakemuksesta.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi tarvittaessa kieltää haudatun ruumiin siirtämisen tai määrätä ruumista siirrettäessä noudatettavista muista toimenpiteistä

terveyshaitan ehkäisemiseksi. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on määrättävä aika, jonka kuluessa ruumiin siirtäminen on toimitettava.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on lähetettävä ruumiin siirtämistä koskeva päätös tiedoksi sen kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, jonne ruumis siirretään, sekä asianomaisille lääninhallituksille ja hautausmaiden omistajille.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen edustajan on oltava paikalla ruumista haudasta otettaessa ja uudelleen haudattaessa.

hallintolaki 34 § 1 mom.
Asianosaisen kuuleminen

Asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

11 § Haudan hoitaminen

Seurakunnalle kuuluva hautausmaan perushoito ja hautaoikeuden haltijalle kuuluvat tehtävät määräytyvät hautausmaan hoitosuunnitelman mukaisesti.

Seurakunta seuraa hautojen hoitoa ja antaa tarvittaessa kehoituksia puutteiden korjaamiseksi.

Hautoja hoitavan yrittäjän on tehtävä asiasta ilmoitus seurakunnalle. Jos hautoja hoitava yrittäjä haluaa käyttää työssään seurakunnan tarvikkeita tai muita hautausmaan palveluja, hänen on sovittava siitä seurakunnan kanssa erikseen. Lisäksi yrittäjän on noudatettava seuraavia yleisen järjestyksen ja rauhan kannalta tarpeellisia määräyksiä:

Päätäessään ottaa yksittäisen haudan seurakunnan kustannuksella hoidettavaksi, kirkkovaltuusto voi hyväksyä sopimuksen, jolla muu yhteisö tai henkilö sitoutuu vastaamaan haudan hoitamisesta.

hautausoimilaki 13 §
Hautausmaan ja haudan hoito

Hautausmaan ylläpitäjän tulee hoitaa hautausmaata sen arvoa vastaavalla ja vainajien muistoa kunnioittavalla tavalla.

Yksittäisen haudan hoidosta on voimassa, mitä 11 §:n mukaisesti säädetään tai määrätään sekä hautausmaan ylläpitäjän ja hautaoikeuden haltijan kesken sovitaan.

KL 3:33
Haudan hoito

Hautaoikeuden haltija vastaa siitä, että hautaa hoidetaan hautausmaan arvon mukaisesti. Kirkkovaltuusto voi kuitenkin päättää, että seurakunnan kustannuksella huolehditaan hautausmaalla tai sen osalla olevien hautojen perushoidosta. Kirkkovaltuusto voi päättää, että seurakunta vastaa haudan hoidosta, jos vainajan muiston vaalimista pidetään seurakunnan kannalta tärkeänä.

Seurakunta voi tehdä hautaoikeuden haltijan kanssa määräaikaisen sopimuksen siitä, että seurakunta ottaa korvauksesta vastuun haudan hoidosta. Seurakunta voi sopia, että hoitokorvaukset sijoitetaan hautainhoitorahastoon, jonka varat käytetään sopimusten mukaisten hautojen hoitoon.

Kirkkoneuvosto voi velvoittaa hautaoikeuden haltijan kunnostamaan haudan, jonka hoito on olennaisesti laiminlyöty. Kunnostamiseen varataan vuoden määräaika siitä, kun päätös on annettu hautaoikeuden haltijalle tiedoksi. Kirkkoneuvosto voi päättää hautaoikeuden menettämisestä, jollei laiminlyöntiä ole korjattu. Päätöksen tiedottamisesta säädetään 10 luvun 26 §:ssä.

KL 3:36

Hautaustoimen maksut

Hautasijan luovuttamisesta ja hautaamiseen liittyvistä palveluista tulee periä maksut, joiden määräämisessä otetaan huomioon seurakunnalle palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Hautaustoimessa perittäviin maksuihin sovelletaan lisäksi hautausoimilain 6 §:ää.

Kirkkovaltuusto päättää haudoista perittävistä maksuista.

KJ 3:58

Hautausmaan hoitosuunnitelma

Hautausmaalle on laadittava hoitosuunnitelma, jossa määritellään seurakunnalle kuuluva hautausmaan perushoito ja esitetään hautausmaan vuosittaiset hoitotoimenpiteet sekä pidemmällä aikavälillä toteutettavat kunnostustyöt.

12 § Hautamuistomerkit

Haudalle saa sijoittaa hautausmaan käyttösuunnitelman tai seurakunnan hyväksymien muistomerkkiohjeiden mukaisen muistomerkin.

Hautausmaan käyttösuunnitelman tai muistomerkkiohjeiden vastaisista muistomerkeistä on laadittava suunnitelma, jonka hyväksymistä on haettava seurakunnalta ennen muistomerkin valmistamista. Hautamuistomerkkiä koskevan suunnitelman hyväksyy kirkkoneuvosto, jollei asiaa johtosäännössä ole delegoitu johtokunnalle tai viranhaltijalle. Muistomerkin pystyttämisen ajankohdasta on sovittava etukäteen. Samaa menettelyä sovelletaan myös vanhan muistomerkin muuttamiseen ja uuden muistomerkin tuomiseen aiemmin lunastetulle haudalle.

Seurakunta ei vastaa haudalle tuoduista lyhdyistä, koriste-esineistä tms.

Haudalle asennettava muistomerkki on sijoitettava haudan rajojen sisäpuolelle. Muistomerkki on asennettava siten, ettei kaatumisen tai vieremän vaaraa ole.

Hautamuistomerkin tulee olla hautausmaalle tuotaessa valmiiksi tehty eikä se saa olla hautausmaalla paikoilleen asentamattomana kauemmin kuin työn suoritus vaatii. Viereisten hautojen vahingoittamista on vältettävä. Hautamuistomerkin asentaminen on sallittu vain sulan maan aikana.

Työn päätyttyä on hauta heti siistittävä. Jos viereistä hautaa on vahingoitettu, on se heti korjattava. Ajoneuvoilla rikotut nurmikot, muu vahinko tai seurakunnalle jääneet siistimistyöt veloitetaan vahingon aiheuttajalta tai laiminlyöjältä.

Seurakunnalla on oikeus kuljettaa pois paikoilleen asentamatta jätetyt hautamuistomerkit tai muut laitteet ja veloittaa siitä aiheutuva työ laiminlyöjältä.

Haudan reunustaminen aidalla, kiveyksellä, reunakivillä tai muuten on kielletty, jollei hautausmaan käyttösuunnitelma sitä salli.

Seurakunta seuraa hautamuistomerkkien turvallisuutta ja antaa tarvittaessa kehotuksia puutteiden korjaamiseksi. Määräysten vastaisesti asennettu muistomerkki on seurakunnan kehotuksesta viipymättä korjattava tai poistettava. Seurakunta voi määrätä haudalta poistettaviksi asiaankuulumattomat aidat, puut, pensaat ja muut kasvit.

Seurakunnalle siirtyneet hautamuistomerkit inventoidaan Museoviraston ohjeiden mukaisesti. Seurakunta pitää yllä rekisteriä kulttuurihistoriallisesti arvokkaista hautamuistomerkeistä.

hautausoimilaki 14 §
Hautamuistomerkit

Hautaoikeuden haltija päättää haudalle sijoitettavista hautakivistä ja muista muistomerkeistä. Muistomerkin tulee olla hautausmaan yleiskuvaan sopiva eikä se saa loukata vainajan muistoa tai hautausmaan arvokkuutta. Muistomerkin hyväksyy hautausmaan ylläpitäjä.

Haudalle sijoitettua muistomerkkiä ei saa poistaa ilman hautausmaan ylläpitäjän suostumusta.

Hautaoikeuden lakattua hautausmaan ylläpitäjän tulee tarjota hautaoikeuden haltijalle tilaisuus poistaa hautamuistomerkki, jollei hautausmaan ylläpitäjä erityisestä syystä päätä pitää muistomerkistä huolta hautaoikeuden lakkaamisen jälkeen. Jos hautamuistomerkkiä ei ole poistettu kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hautaoikeuden haltijalle on varattu tilaisuus sen poistamiseen, hautamuistomerkki siirtyy hautausmaan ylläpitäjälle vastikkeetta.

KJ 3:60
Muistomerkit

Seurakunnan tai seurakuntayhtymän hallinnassa oleva paikka, jossa on ollut kirkko, hautausmaa tai siunauskappeli, on merkittävä muistotaululla tai muulla muistomerkillä.

Hautaoikeuden lakattua haudalla oleva taiteellisesti tai historiallisesti arvokas rakennelma tai muistomerkki, jota ei voida jättää paikalleen, on siirrettävä sopivaan paikkaan hautausmaalla tai säilytettävä muulla tavoin.

KJ 3:61
Kulttuurihistoriallisesti arvokas omaisuus

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän on erityisellä huolella hoidettava omistamaansa tai hallitsemaansa kulttuurihistoriallisesti arvokasta omaisuutta ja esineistöä. Sitä ei saa ilman erityistä syytä korjata sitä muuttaen, siirtää perinteiseltä paikaltaan tai poistaa.

13 § Hautakirjanpito

Haudoista ja niihin haudatuista pidetään hauta- ja vainajaluetteloa

Hautausmaakohtaiseen hautaluetteloon merkitään hautausmaan osasto, rivi, hauta, hautapaikka ja hautasija, haudatun nimi, siunaamisajankohta, hautaamisajankohta, hautaoikeuden voimassaoloaika, hautaoikeuden haltija ja hänen osoitteensa sekä keitä hautaan voidaan haudata. Lisäksi hautaluetteloon voidaan merkitä muistolehtoon haudattavan tuhkan sijainti ja taiteellisesti tai historiallisesti arvokkaat muistomerkit ja niiden sijainti.

Vainajaluetteloon merkitään hautaustoimilain hautarekisteriltä edellyttämät tiedot.

hautaustoimilaki 12 §

Hautarekisteri

Hautausmaan ylläpitäjän on pidettävä rekisteriä, josta ilmenevät vainajan:

- 1) sukunimi ja etunimet;
- 2) syntymäaika tai henkilötunnus;
- 3) kuolinaika;
- 4) hautaamisajankohta;
- 5) hautaamistapa; sekä
- 6) haudan sijainti.

Rekisteriin voidaan merkitä myös hautaoikeuden haltijan nimi ja postiosoite, hautaoikeuden voimassaoloaika sekä tieto siitä, keitä hautaan voidaan haudata. Lisäksi rekisteriin voidaan merkitä hautausmaalla olevat taiteellisesti tai historiallisesti arvokkaat muistomerkit ja niiden sijainti.

Vainajista, joiden tuhka on sijoitettu muistolehtoon, merkitään rekisteriin 1 momentissa säädetty tiedot lukuun ottamatta tuhkan sijaintia.

Tässä pykälässä tarkoitettu rekisteri tulee säilyttää pysyvästi. Kun 8 §:ssä tarkoitettu yhteisö tai säätiö lopettaa toimintansa, tulee tässä pykälässä tarkoitettut asiakirjat luovuttaa säilytettäväksi arkistolaitokseen.

14 § Hautausmaalla noudatettava järjestys

Hautausmaalla noudatetaan hiljaisuutta ja arvokkuutta. Hautoja, hautausmaan istutuksia ja nurmikoita ei saa vahingoittaa. Hautausmaan rauhaa häiritsevä työ on hautaustoimituksen ajaksi keskeytettävä.

Moottoriajoneuvoliikenne ja pysäköinti on sallittua vain sille erikseen osoitetuilla alueilla. Muilla alueilla moottoriajoneuvoa saa käyttää vain ruumiin tai hautamuistomerkin kuljettamiseen taikka välttämättömään huoltoajoon. Ajoneuvojen tulee olla sellaisia, että hautausmaan käytävät kestävät niiden painon.

Koti- ja lemmikkieläimiä ei saa tuoda hautausmaalle.

Jätteet on lajiteltava kunnan jätehuoltomääräysten edellyttämällä tavalla.

järjestyslaki 2 §
Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *yleisellä paikalla*:

a)hautausmaata tai muuta vastaavaa aluetta, joka on yleisön käytettävissä;

KJ 3:55, 2
Hautausmaa ja vainajien säilytystila

Hautausmaan ja tunnustuksettoman hauta-alueen tulee olla aidattu tai muuten selvästi erottuvalla tavalla rajattu.

Voimaantulo

Tämä ohjesääntö tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 2023

Tällä johtosäännöllä kumotaan kirkkovaltuuston 28.11.2019 hyväksymä hautaus-toimen ohjesääntö siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Muutokset ja niiden voimaantulo:

PERUSTELUT

Kirkkolain 3 luvun 35 §:n mukaan kirkkovaltuuston tulee hyväksyä hautaustoimen ohjesääntö, jossa määrätään haudoista, hautakirjanpidosta, haudan hoidolle asetetuista vaatimuksista, hautamuistomerkkien hyväksymisestä ja hautausmaalla noudatettavasta järjestyksestä. Hautaustoimilain (457/2003) 2 luvun mukaan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnilla ja seurakuntayhtymillä on velvollisuus ylläpitää yleisiä hautausmaita. Lain keskeisiä lähtökohtia ovat arvokkuuden ja kunnioittavuuden vaatimukset ruumiin ja tuhkan käsittelyssä ja hautausmaan hoidossa sekä vainajan katsomuksen kunnioittaminen. Hautaustoimen ohjesääntö osaltaan tukee näiden tavoitteiden toteutumista.

Seurakuntayhtymässä hautaustoimi kuuluu lähtökohtaisesti seurakunnalle. Hautaustoimi voidaan kuitenkin siirtää kirkkolain 3 luvun 15 §:n 3 momentin mukaan perussäännössä seurakuntayhtymän toimivaltaan kuuluvaksi. Tällöin hautaustoimen ohjesäännön hyväksyy yhteinen kirkkovaltuusto.

1 § Hautaustointa koskevat säännökset

Hautaustoimen ohjesäännössä säädetään niistä asioista, joissa seurakunnalle on jätetty määräysvaltaa kirkkolain 3 luvun 35 §:n mukaan. Jos hautaustoimi seurakuntayhtymässä kuuluu yhtymän toimivaltaan, valitaan seurakuntayhtymää koskeva kohta punaisella merkityistä vaihtoehtoisista kohdista.

Hautaustoimen ohjesäännön määräyksillä täydennetään kirkkolain ja kirkkojärjestyksen säännöksiä. Ohjesäännön määräykset eivät saa olla ristiriidassa lainsäädännön kanssa. Ohjesääntöön ei tule myöskään ottaa lainsäädännön kanssa päällekkäisiä, eli samansisältöisiä määräyksiä. Jos ohjesääntöön otetaan määräyksiä, jotka poikkeavat tämän mallin mukaisista määräyksistä, tulee varmistaa, ettei määräys ole hautaustoimilain, kirkkolain, kirkkojärjestyksen tai muun sovellettavan lainsäädännön vastainen tai sen kanssa päällekkäinen.

Hautaustoimen ohjesääntö koskee seurakunnan hautaustointia yleisesti. Lisäksi seurakunnan on laadittava kirkkojärjestyksen 3 luvun 57 §:ssä tarkoitettu hautausmaakaava ja hautausmaan käyttösuunnitelma, 58 §:n mukainen hoitosuunnitelma ja 59 §:n mukainen hautakartta. Nämä ovat hautausmaakohtaisia (hautaustoimen ohjesäännön 3 §).

Hyväksytty hautaustoimen ohjesääntö on sitova eikä hautaustoimen ohjesäännöstä poikkeavassa tilanteessa sen määräyksiä voida sivuuttaa päätöksellä, joka olennaisella tavalla syrjäyttää määräysten tavoitteet.

Kirkkovaltuustolla on yleistoimivalta niissä asioissa, joiden osalta päätösvallasta ei ole säädetty kirkkolaissa. Kirkkolain 3 luvun hautaustoimea koskevissa säännöksissä useimmat hautaustoimen asiat, kuten hautamuistomerkistä, hautaoikeuden menettämisestä ja haudanhoitomaksuista sekä hautaoikeudesta ja hautaoikeuden haltijasta eräissä tilanteissa päättäminen on säädetty kirkkoneuvostolle kuuluvaksi.

Kirkkovaltuusto voi määrätä päätösvallan siirrosta ohje- tai johtosäännössä. Tarvittaessa hautaustointa koskevasta päätösvallasta voidaan määrätä hautaustoimen ohjesäännössä, mutta malliin ei tällaista kohtaa ole otettu, koska delegointimääräykset ovat tarkoituksenmukaisempaa koota kirkkoneuvoston ohjesääntöön tai viranhaltijan johtosääntöihin. Tästä voidaan halutessa ottaa informatiivinen määräys tämän pykään 2 momentiksi. Siinä voidaan luetella ne ohje- ja johtosääntöjen kohdat, joissa on määrätty toimivallasta hautaustointia koskevissa asioissa. Jos momentti on tarpeeton, se poistetaan.

Pätösvallan siirtämisen rajoituksista säädetään kirkkolain 3 luvun 6 §:ssä. Kirkkovaltuusto ei voi siirtää omaa päätösvaltaansa esimerkiksi asioissa, joista päättämiseen edellytetään määräenemmistöä tai jotka on säädetty kirkkovaltuuston päätettäväksi. Kirkkoneuvoston päätettäväksi säädettyjä asioita ei voida delegoida esimerkiksi johtokunnalle tai viranhaltijalle. Siirrettyä toimivaltaa käyttävän toimielimen tai

viranhaltijan päätöksen siirtämisestä ylemmälle toimielimelle säädetään kirkkolain 10 luvun 9 §:ssä. Määräykset siirtomenettelystä ovat kirkkoneuvoston/yhteisen kirkkoneuvoston ohjesäännössä.

2 § Hautausmaa

Hautausmaa muodostetaan erilliseksi kiinteistöksi tai kiinteistöiksi, joille on tehty hautaustoimilain 10 §:n mukainen merkintä vallintarajoituksesta. Pykälässä, joka on luonteeltaan informatiivinen, luetteloidaan seurakunnan tai seurakuntayhtymän hautausmaat. Vaihtoehtoisesti voidaan luetteloida eri kohtien alle yksinomaisessa käytössä olevat hautausmaat, yhteiskäytössä olevat hautausmaat ja muut hautausmaat, joita seurakunnalla on oikeus käyttää. Tarpeelliset kohdat valitaan ja muokataan. Tarpeettomat kohdat poistetaan.

Hautaustoimilain 5 §:n mukaan seurakunnan tulee osoittaa hautasija tunnustuksettomalta hauta-alueelta. Seurakunta voi perustaa oman tunnustuksettoman hauta-alueen tai sopia toisen seurakunnan kanssa sen ylläpitämisen tunnustuksettoman hauta-alueen käyttöoikeudesta. Alue ei saa sijaita kohtuuttoman kaukana seurakunnan alueesta. Viimeisessä momentissa on vaihtoehtoiset kohdat sille, että seurakunta on hankkinut käyttöoikeuden toisen seurakunnan tunnustuksettomaan hauta-alueeseen tai sillä on oma tunnustukseton hauta-alue, jota käyttävät myös määräyksessä mainitut muut seurakunnat. Toisen seurakunnan ylläpitämällä tunnustuksettomalla hauta-alueella noudatetaan sijaintipaikan seurakunnan hautaustoimen ohjesääntöä ja muita hautaustointia koskevia määräyksiä. Momentissa oikea vaihtoehto valitaan ja muokataan. Tarpeeton vaihtoehto poistetaan.

3 § Hautausmaan käytön ohjaus ja suunnittelu

Hautausmaakaavasta ja hautausmaan käyttösuunnitelmasta säädetään kirkkojärjestyksen 3 luvun 57 §:ssä, hautausmaan hoitosuunnitelmasta 58 §:ssä ja hautakartasta 59 §:ssä. Nämä asiakirjat ohjaavat hautausmaan käyttöä. Pykälään on asiasta otettu informatiivinen määräys.

4 § Hauta

Pykälässä säädetään hautaamiseen käytettävästä haudoista ja niiden uudelleen käyttämiseen liittyvistä asioista. Käsitteitä hauta, hautapaikka ja hautasija selventävä kuva on liitteenä perustelujen jälkeen. Pykälän 3 momentissa mainittu arkkuhautasijan käyttö urnahautaukseen ei rajoita haudan käyttöä arkkuhautaukseen myöhemmin.

Pykälän momentit 4–8 ovat vapaaehtoisia ja muokattavia. Tarpeelliset kohdat jätetään ja tarpeettomat poistetaan.

Pykälän 5 momentin kohdalla on huomioitava, että hautausmaan perustamista tai laajentamista koskevassa vahvistuspäätöksessä voi olla terveydensuojeluasetuksen säännöksiä tiukempi rajoitus siitä, milloin arkkuhautasija voidaan ottaa käyttöön uudelleen. Seurakunta voi määrätä lisärajoituksesta tässä momentissa tai hautausmaan käyttösuunnitelmassa.

Tuhkan hautaamiseen voi olla myös muita kuin mallissa mainittuja hautaustapoja, jolloin asiaan liittyvät määräykset otetaan seurakunnan hautaustoimen ohjesääntöön.

5 § Hautaoikeus

Hautasijan osoittamisesta säädetään hautaustoimilaissa. Kirkkolaissa hautaoikeudesta on säädetty kirkkolain 3 luvun 29-30 §:ssä.

Tässä pykälässä voidaan määrätä hautaoikeuden luovuttamisen määräajasta yleisesti tai hautausmaakohtaisesti. Määräys ei vaikuta vanhoja ainaishautoja koskeviin oikeuksiin. Ainaishaudalla tarkoitetaan vuoden 1964 kirkkolain (635/1964) 347 §:ssä mainittua sukuhautaa, jonka lunastamalla saattoi saada hautapaikkaoikeuden ainiaksi, eli niin pitkäksi ajaksi kuin hauta oli rauhoitetun hautausmaan osana. Myös määräaikainen enintään 50 vuoden sukuhautapaikka oli vuoden 1964 kirkkolain mukaan

mahdollinen. Kirkkolain 13 luvun 8 §:ssä on siirtymäsäännös ainaishautoja ja ennen lain voimaantuloa määräajaksi luovutettuja hautoja koskevien oikeuksien turvaamiseksi.

Kuolemantapauksen yhteydessä luovutettavien hautaoikeuksien määrää on syytä hautausmaan käyttösuunnitelmalla rajoittaa, esimerkiksi kahteen rinnakkaiseen hautapaikkaan. Hautasijaa ei voi varata ennakkoon muutoin kuin poikkeuksellisesti, kirkkolain 3 luvun 29 §:n 2 momentissa tarkoitetusta erityisistä syistä. Tällaisessa tilanteessa on syytä sopimuksella varmistaa haudan hoitaminen jo ennen kuin siihen on haudattu.

Hautaaminen on mahdollista koko hautaoikeuden voimassaoloajan. Seurakunnan on seurattava määräaikaisten hautojen hallinta-aikoja. Mikäli uudelleenhautauksen jälkeinen hautaoikeuden voimassaoloaika jää lyhyemmäksi kuin haudan koskemattomuusaika, hautaoikeus on lunastettava vähintään niin pitkäksi ajaksi kuin haudan koskemattomuusaika edellyttää.

Hauta on hallinnan kannalta yhtenäinen kokonaisuus. Hautaan kuuluvien kaikkien hautapaikkojen hallinta-aika on siis sama. Esimerkiksi ainaishautapaikka ja määräaikainen hautapaikka eivät voi muodostaa yhtenäistä hautaa, vaan kysymyksessä on kaksi eri hautaa.

Haudan hallinta-ajan jatkaminen sen päättyessä on pääsääntö, ellei hautausmaan tarkoituksenmukainen ylläpito sitä estä. Hallinta-ajan päättymisestä ilmoitetaan hautaoikeuden haltijalle ja viime kädessä asiasta kuulutetaan. Käytännössä voi olla tapauksia, joissa hautaoikeuden päättymisen todetaan vasta jälkepäin. Tällaisessa tilanteessa seurakunta pääsääntöisesti antaa mahdollisuuden lunastaa jatkoaikaa.

6 § Hautausjärjestystä koskeva selvitys

Kirkkolain 32 §:n hautausjärjestystä koskevat säännökset edellyttävät pääsääntöisesti hautaoikeudenhaltijan suostumusta, kun aikaisemmin lunastettuun hautaan haudataan uusi vainaja.

Jos hautaoikeuden haltijaa ei ole, tulee selvitykseksi esittää sukuselvitys ja ensisijaisten oikeudenhaltijoiden suostumukset. Sukuselvitys ja suostumukset tarvitaan esimerkiksi siinä tapauksessa, että osa sukuhaaroista haluaa luopua oikeudestaan vanhaan sukuhautaan. Suostumukset tarvitaan hautaoikeudesta luopuvilta henkilöiltä. Vanha sukuhauta voidaan myös jakaa seurakunnan hyväksymällä tavalla oikeudenomistajien keskinäisellä sopimuksella.

7 § Todistus hautaoikeudesta

Hautaoikeuden haltija edustaa oikeudenomistajia. Kun hautaoikeuden haltija muuttuu, uuden hautaoikeuden haltijan on esitettävä muiden oikeudenomistajien suostumus asiaan ja tarvittaessa sukuselvitys. Tämän jälkeen hautaoikeuden haltijalle voidaan pyynnöstä antaa todistus hautaoikeudesta eli ns. hautakirja.

8 § Ruumiin ja tuhkan käsittely, säilyttäminen ja kuljettaminen

Vainajan hautaaminen tai tuhkaaminen edellyttää hautauslupaa tai kuolinselvitystä. Hautauslupa on annettava hautausmaan ylläpitäjälle tai krematoriolle. Kuolemansyyn selvittämisestä annetun asetuksen (948/1973) 4 luvun 22 a §:n mukaan ruumiin saa luovuttaa haudattavaksi tai tuhkattavaksi vasta sen jälkeen, kun hautauslupa on saatu tai kuolinselvitys laadittu ja hautauslupa tai kuolinselvitys on annettu hautauksesta tai tuhkauksesta huolehtivalle henkilölle tai tämän toimeksiannosta tehtävää suorittavalle taholle. Seurakunta ei voi vastaanottaa vainajan ruumista edes säilyttämistä varten ilman paperista hautauslupaa tai kuolinselvitystä. Hautauslupa antaa lääkäri ja kuolinselvityksen poliisi. Hautauslupa voidaan antaa jo siinä vaiheessa, kun ruumiiseen liittyvät välittömät tutkimukset on tehty. Hautauslupa edellytyksenä ei siis ole kuolemansyyn selvittäminen, joka vie usein pidemmän ajan. Ruumis voidaan viedä hautaan ennen siunaamista muun muassa siitä syystä, että hautaan siunaaminen tapahtuu kirkkojärjestyksen 3 luvun 13 §:n 1 momentin mukaisesti haudalla.

9 § Hautaaminen

Momentissa 4 tarkoitettujen helposti maatuviin arkkumateriaalien suhteen noudatetaan alalla vakiintunutta käytäntöä. Seurakunnat voivat käyttää asiaa arvioidessaan hautaustoimen sivuilta <https://evl.fi/plus/hallinto-ja-talous/hautaustoimi> löytyviä laatukriteereitä.

Hautaus ilman arkkua ei pääsääntöisesti ole mahdollista. Tuhkattavan vainajan siunaaminen tapahtuu ennen tuhkausta, ellei muuhun menettelyyn ole erityistä syytä.

10 § Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto

Hautaustoimilain 24 §:n mukaan aluehallintovirasto päättää luvasta haudatun ruumiin tai tuhkan siirtämiseen. Haudatun vainajan ruumiin siirtämiseen tarvitaan myös terveydensuojeluviranomaisen lupa, josta säädetään terveydensuojeluasetuksen 42 §:ssä. Aluehallintoviraston ja terveydensuojeluviranomaisen on kuultava hautausmaan ylläpitäjää ennen kuin ne ratkaisevat asian. Siirrossa on huomioitava ruumiin tai tuhkan vastaanottavan hautausmaan ylläpitäjän näkökulmasta, onko vainajalla kirkkolain mukainen oikeus tulla haudatuksi kyseiselle hautausmaalle. Itse siirron toteuttaminen ei kuulu seurakunnalle. Seurakunta valvoo kuitenkin siirtoa.

11 § Haudan hoitaminen

Hautausmaan hoidosta on vastuussa hautausmaan ylläpitäjä. Yksittäisen haudan hoidosta on vastuussa hautaoikeuden haltija. Hautaoikeuden haltijalle kuuluvat tehtävät ilmenevät hautausmaan hoitosuunnitelmasta. Seurakunta seuraa hautojen hoitoa ja hautamuistomerkkien turvallisuutta ja antaa tarvittaessa kehoituksia puutteiden korjaamiseksi. Seurakunnalla on mahdollisuus velvoittaa hautaoikeuden haltija kunnostamaan hauta hautaoikeuden menettämisen uhalla.

Hautaoikeuden haltija voi tehdä sopimuksen haudan hoitamisesta ulkopuolisen palveluntarjoajan kanssa. Seurakunnan päätoimiselle viranhaltijalle tai työntekijälle ei tule myöntää sivutoimilupaa ammattimaiseen hautojen hoitamiseen. Palveluja tarjoavan yrityksen tai yrittäjän tulee ilmoittaa haudan hoitamisesta seurakunnalle. Seurakunta ja palveluntarjoaja voivat sopia siitä, että palveluntarjoaja saa käyttää seurakunnan tarvikkeita. Seurakunta voi 2 momentissa ulkopuolisen palveluntarjoajan toimintaan liittyen antaa yleisen järjestyksen ja rauhan kannalta tarpeellisia määräyksiä, jotka eivät ole kohtuuttomia tällaisen toiminnan kannalta. Jos ne ovat tarpeettomia, sinisellä merkitty kohta poistetaan momentista.

Vainajan omaisilla ei lähtökohtaisesti ole oikeutta irtisanoa vainajan eläessään seurakunnan kanssa tekemää haudan hoitoa koskevaa sopimusta.

Päätös, jolla hautaoikeuden haltija velvoitetaan kunnostamaan hauta sekä päätös, jolla hautaoikeus julistetaan menetetyksi, on annettava tiedoksi kirkkolain 10 luvun 25 §:ssä säädettyllä tavalla. Kuulutusta on syytä käyttää kaikissa tapauksissa erityistiedoksianto täydentävänä menettelynä. Syynä haudan hoitamattomuuteen voi olla se, että hautaoikeuden haltijaksi nimetty henkilö ei enää halua tai pysty hoitamaan hautaa. Kuulutuksella voidaan tavoittaa muu sukuun kuuluva henkilö, joka haluaa säilyttää haudan.

12 § Hautamuistomerkit

Seurakunta harkitsee muistomerkkejä koskevat menettelyt olosuhteiden mukaan. Pykälän 2 momentti on vapaaehtoinen siltä varalta, että hautausmaan käyttösuunnitelman tai muistomerkkiohjeiden vastaisista muistomerkeistä vaaditaan suunnitelma. Punaisella merkityistä kohdista valitaan oikea vaihtoehto. Jos momentti on kokonaan tarpeeton, se poistetaan.

Seurakunta hautausmaan ylläpitäjänä valvoo, että hautausmaalle tuotavat muistomerkit sekä niihin tehtävät lisäykset ja muutokset ovat ohjeiden mukaisia. Tarvittaessa seurakunta kieltää asentamista

ohjeiden vastaisen muistomerkin tai velvoittaa hautaoikeuden haltijan poistamaan sen tai muuten korjaamaan asian. Sama pätee muihin rakenteisiin ja istutuksiin.

Sillä, joka esittää haudalle tuotavaksi uuden muistomerkin tai muutoksia vanhaan muistomerkkiin, on selvitysvelvollisuus. Seurakunta voi tarvittaessa edellyttää, että ennen muistomerkin paikoilleen asentamista seurakunnalle esitetään hautaoikeuden haltijan suostumus ja ellei hautaoikeuden haltijaa ole, muiden oikeudenomistajien suostumukset asiaan, sukuselvitys sekä selvitys oikeuksista kyseiseen muistomerkkiin.

Riittäväällä valvonnalla seurakunta voi myös estää oikeudenomistajien välisten erimielisyyksien syntymisen. Esimeriksi vanhalla sukuhaudalla voi syntyä tilanne, että tilaa uusille muistomerkeille ei ole enää riittävästi. Seurakunta voi edellyttää, että haudalle tuotava muistomerkki on joko kaikkien niiden käytettävissä, joilla on oikeus tulla hautaan haudatuiksi tai sellainen, että se ei ole esteenä uusille vastaaville muistomerkeille.

Seurakunnan tulee tarjota hautaoikeuden haltijalle mahdollisuus poistaa hautamuistomerkki hautaoikeuden lakattua. Muistomerkki on hautaoikeuden haltijan tai muiden oikeudenomistajien omaisuutta, ellei se lain nojalla poistamiskehotuksen jälkeen siirry seurakunnan omistukseen. Seurakunnalle siirtyneistä muistomerkeistä sellaiset, joita inventoinnin perusteella ei päätetä säilyttää, tulisi säilyttää jonkin aikaa mahdollisten tiedustelujen varalta ja sen jälkeen hävittää pieteettinäkökohdat huomioon ottavalla tavalla siten, että teksteistä ei jää tunnistettavia tietoja. Seurakunta voi tehdä päätöksen, että se pitää huolta kulttuurihistoriallisesti arvokkaasta hautamuistomerkistä hautaoikeuden päättymisen jälkeen, jolloin muistomerkkiä ei saa poistaa.

Kirkkoneuvostolla on toimivalta hautamuistomerkkejä koskevien päätösten tekoon, ellei sitä ole siirretty ohje- tai johtosäännöllä alemmalle toimielimelle tai viranhaltijalle. Toimivalta hautamuistomerkin tai sitä koskevan muutoksen hyväksymisestä voidaan siirtää esimerkiksi seurakuntapuutarhurille.

Malliohjesäännön mukaan hautamuistomerkin asentaminen on sallittu vain sulan maan aikana. Valmiille alustalle muistomerkin voi tuoda muulloinkin.

Muistolehtojen yhteismuistomerkit tulisi suunnitella niin, että tarvetta nimilaattojen poistamiseen hautausmaa-alueelta hautaoikeuden päätyttyä ei tule.

13 § Hautakirjanpito

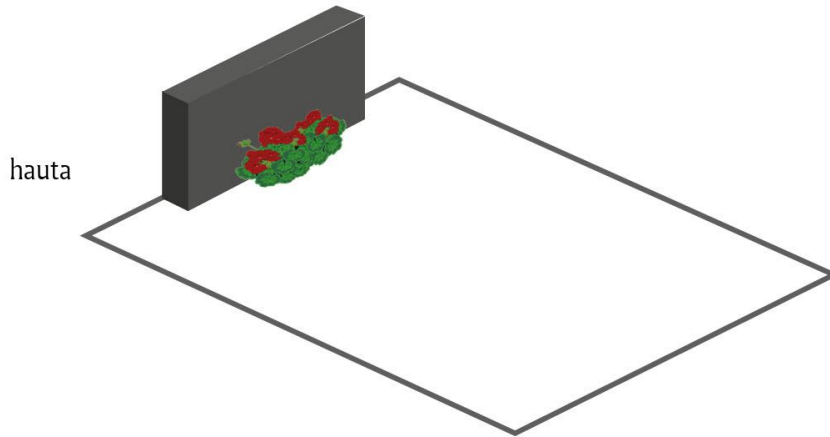
Hautaluettelo sisältää hautaustoimilain sallimat yksittäisen hautausmaan ylläpitämiseen tarvittavat tiedot. Vainajaluettelo on hautaustoimilain mukainen pakollinen rekisteri, joka on säilytettävä pysyvästi. Hautaluettelo on hautausmaakohtainen ja vainajaluettelo seurakuntakohtainen. Kummatkin sisältävät henkilötietoja, joiden käsittelemisessä on otettava huomioon henkilötietojen käsittelyä ja tietosuojaa koskeva lainsäädäntö. Hautaamisajankohta ilmoitetaan, mikäli se on eri kuin siunaamisajankohta. Muistolehtoon haudattavan tuhkan sijainti voidaan merkitä hautausmaakohtaiseen hautaluetteloon, jolloin asiasta määrätään ohjesäännössä. Tuhkan sijainti merkitään, jotta seurakunta voi seurata hautausmaahan käyttöä. Krematorion ylläpitäjän on pidettävä tuhkauksista ja tuhkan sijoittamisesta hautaustoimilain 20 §:n mukaista rekisteriä.

14 § Hautausmaalla noudatettava järjestys

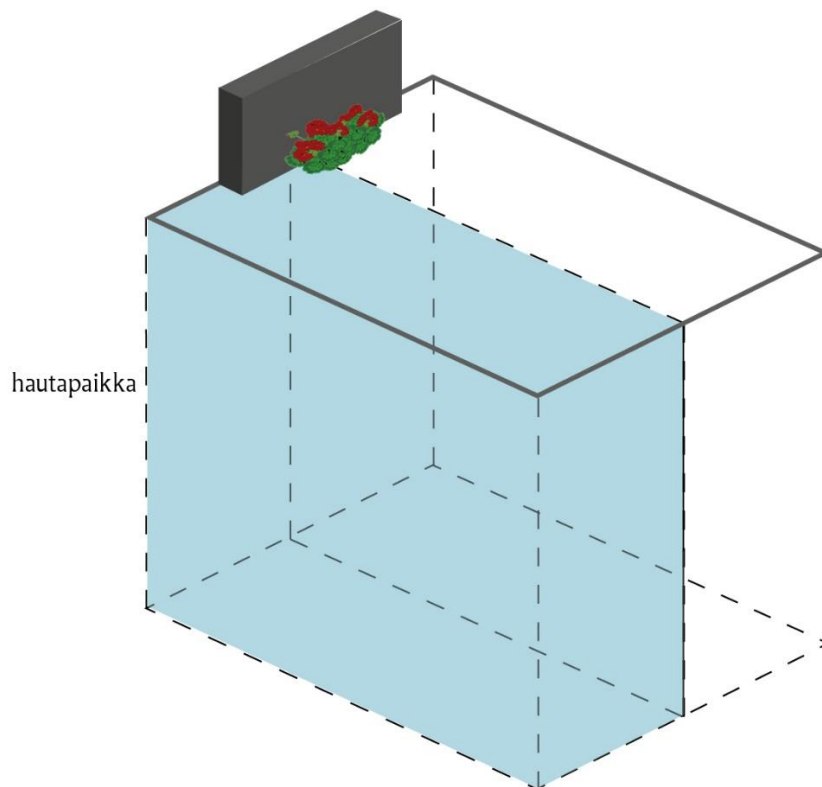
Kirkkolain 3 luvun 35 §:n mukaan hautaustoimen ohjesäännössä määrätään hautausmaalla noudatettavasta järjestyksestä. Hautausmaalla noudatettavasta järjestyksestä määrättäessä on otettava huomioon, että järjestyksilain (612/2003) 2 §:n mukaan hautausmaat ovat yleisiä paikkoja, joissa on noudatettava järjestyksilain säännöksiä, kuten kieltoa häiritä yleistä järjestystä tai vaarantaa turvallisuutta. Seurakunta voi antaa hautausmaalla liikkumista koskevia ohjeita. Moottoriajoneuvoliikenne ja pysäköinti voidaan kieltää maastoliikennelain nojalla. Aidatut hautausmaat voivat olla yleisöltä suljettuja joinakin aikoina.

Liite 1 Kuva haudasta, hautapaikasta ja hautasijasta

Kuva 1: Haudalla tarkoitetaan yhden tai useamman vainajan hautaamista varten varattua maa-aluetta hautausmaalla.

Kuva 2: Hautapaikalla tarkoitetaan yhtä tai useampaa päällekkäin haudattavaa arkkua varten varattua tilaa haudassa. Kuvan haudassa on kaksi arkkuhautapaikkaa.

Kuva 3: Hautasijalla tarkoitetaan yhden arkun tai uurnan paikkaa haudassa. Kuvan haudassa, johon haudataan kahteen kerrokseen, on neljä arkkuhautasijaa.

